

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 121/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Bc. Jánom Falathom, advokátom, Pribinova 28, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5Cdo/130/2022 z 26. októbra 2023 a uzneseniu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11CoP/20/2020 z 31. mája 2021 a im predchádzajúcemu postupu takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojich práv podľa čl. 5, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie, priznať mu finančné zadosťučinenie vo výške 33 000 eur a trovy konania.

2. Sťažovateľ v súvislosti s návrhom na rozhodnutie ústavného súdu tiež uvádza, že ak ústavný súd bude „*mať za to, že na nápravu zásahov do sťažovateľových práv postačí zrušenie*“ uznesenia najvyššieho súdu, „*eventuálne*“ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o porušení označených práv len vo vzťahu k najvyššiemu súdu.

3. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že 31. decembra 2008 podal sťažovateľ na Okresnom súde Žilina návrh na úpravu styku s maloletou dcérou [REDAKOVANÉ]. V rámci konania okresný súd po oznámení, že maloletá žije s matkou v Bruseli a neexistuje žiadna zmluva o úprave postupu justičných orgánov s Belgickom, uznesením z 3. januára 2011 vydaným vyššou súdnou úradníčkou

konanie zastavil. Na základe odvolania sťažovateľa okresný súd zrušil rozhodnutie vydané vyššou súdnou úradníčkou a konanie opäť zastavil, tentokrát z dôvodu, že vec bola rozhodnutá Krajským súdom v Banskej Bystrici v konaní o rozvod manželstva.

4. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd potvrdzujúcim uznesením sp. zn. 5CoP/33/2011 z 26. mája 2011, ktoré sťažovateľ napadol dovolaním. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2Cdo/265/2012 z 28. februára 2013 zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu aj uznesenie okresného súdu v zastavujúcej časti a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, na ktorom sa vec viedla pod sp. zn. 30P/121/2013.

5. Okresný súd následne oznámil sťažovateľovi, že využil možnosť uplatnenia čl. 15 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (ďalej len „nariadenie Brusel II“) a požiadal Okresný súd Brusel o prevzatie právomoci. Sťažovateľ medzitým podal ústavnú sťažnosť, v ktorej namietal prietahy v napadnutom konaní, ktorej ústavný súd nálehom sp. zn. I. ÚS 532/2014 zo 17. decembra 2014 vyhovel, konštatujúc pochybenie súdu pri zastavení konania pre nedostatok právomoci.

6. Okresný súd uznesením sp. zn. 30P/121/2013 z 5. apríla 2016 konanie zastavil z dôvodu nedostatku právomoci a z dôvodu prevzatia právomoci belgickým súdom. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd uznesením sp. zn. 5CoP/57/2016 z 30. septembra 2016 zrušil rozhodnutie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd po 10 rokoch od začatia konania napokon rozhodol o úprave styku s maloletou rozsudkom sp. zn. 30P/121/2013 z 5. februára 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), proti ktorému sa odvolali obaja rodičia.

7. Krajský súd v odvolacom konaní uznesením sp. zn. 11CoP/41/2018 z 30. mája 2019 zrušil rozsudok okresného súdu a konanie zastavil pre nedostatok právomoci. Proti predmetnému uzneseniu podal sťažovateľ dovolanie, na základe ktorého najvyšší súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie uznesením sp. zn. 2Cdo/291/2019 z 30. januára 2020, konštatujúc, že nie je zrejmé, ako krajský súd dospel k záveru, že sťažovateľ v konaní nenamietal nedostatok právomoci belgického súdu.

8. Po vrátení veci bol postup krajského súdu zaťažovaný prietahmi, v dôsledku čoho ústavný súd na základe druhej ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyslovil porušenie jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nálehom sp. zn. I. ÚS 318/2021 z 30. novembra 2021.

9. Krajský súd uznesením sp. zn. 11CoP/20/2020 z 31. mája 2021 opätovne zrušil rozsudok okresného súdu a konanie zastavil, nerešpektujúc pokyny dovolacieho súdu, aby vykonal dokazovanie týkajúce sa námietky sťažovateľa o nedostatku právomoci belgického súdu. Z uvedeného dôvodu podal sťažovateľ dovolanie proti uzneseniu krajského súdu, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 5Cdo/120/2022 z 26. októbra 2023 zamietol. Dovolacie konanie v tomto prípade trvalo viac ako 2 roky.

II.

Argumentácia sťažovateľa

10. Najvyšší súd v uznesení z 26. októbra 2023 akceptoval uznesenie krajského súdu z 31. mája 2021 napriek tomu, že sťažovateľovi počas konania najvyššie súdne authority potvrdili, že právomoc

slovenských súdov je daná. Tým bola vo významnej miere narušená predvídateľnosť súdneho rozhodnutia, ktorá je imanentným znakom právnej istoty.

11. Krajský súd sa v uznesení z 31. mája 2021 nevysporiadal s relevantnými námietkami sťažovateľa, keď svoje rozhodnutie založil *inter alia* na závere, že v konaní bola daná právomoc belgického súdu. Z objektívnych skutočností je však zrejmé, že konanie o úprave styku s maloletou začalo ako prvé v Slovenskej republike. Matka maloletej situáciu skomplikovala tým, že iniciovala rovnaké konanie aj v Belgicku. Sťažovateľ od začiatku namietal právomoc belgických súdov a ak tam došlo hoci aj k právoplatnému rozhodnutiu, tak to neznamená, že vo veci nepochybili aj belgické súdy a že tieto rozhodnutia nie sú napadnuté mimoriadnymi opravnými prostriedkami.

12. Z pohľadu práva je dôležité, kde bolo začaté konanie ako prvé, a to bol okresný súd v Slovenskej republike, a preto z dôvodu prekážky *litispencie* nebola daná právomoc belgického súdu, ale slovenských súdov.

13. Krajský súd v uznesení z 31. mája 2021 najprv tvrdil, že námietka právomoci belgického súdu nebola uplatnená (čo sťažovateľ vyvrátil), následne usúdil, že námietka belgickému súdu nebola doručená, keďže belgický súd rozhodol. Toto konštatovanie bez akýchkoľvek dôkazov považuje sťažovateľ za absolútne neprípustné. Krajský súd relevantné skutočnosti týkajúce sa uplatnenia námietky nezisťoval, a to napriek povinnosti uloženej mu najvyšším súdom v rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/291/2019. Navyše v tomto prípade išlo o konanie o úprave styku s maloletým podľa Civilného mimosporového poriadku, ktoré sa na rozdiel od sporového konania riadi zásadou zistenia skutočného stavu veci (nie skutkového) a zásadou materiálnej pravdy (nie formálnej). Súd má zákonom stanovenú obligatórnu povinnosť zistiť skutočný stav veci, ktorú porušil, čo sťažovateľ namietal aj v dovolaní. Najvyšší súd sa s nepodloženými závermi krajského súdu stotožnil.

14. Krajský súd tiež uviedol, že už v roku 2010 nebola údajne daná právomoc slovenských súdov, avšak nebol schopný uviesť presný dátum, od ktorého jeho právomoc údajne nie je daná, čo opäť robí rozhodnutie nepreskúmateľným, a teda aj arbitrárnym. S týmto záverom sa opäť nekriticky stotožnil najvyšší súd, ktorý ku konštatovaniu ústavného súdu v rozhodnutí v roku 2014 o danosti právomoci slovenských súdov uviedol, že v roku 2014 nemal ústavný súd vedomosť o tom, že bolo vo veci rozhodnuté belgickým súdom. Rozhodnutie belgického súdu o styku sťažovateľa s maloletou však bolo matkou maloletej oznámené vo vyjadrení k dovolaniu 10. augusta 2012. Napriek tejto informácii najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu a určil, že slovenské súdy majú vo veci konať. Od momentu neoprávneného premiestnenia maloletej do Belgicka v roku 2009 nenastali v prípade žiadne nové skutočnosti s významom na právomoc súdov. Žiadne nové skutočnosti nenastali ani od roku 2014, keď ústavný súd explicitne konštatoval, že právomoc slovenských súdov je daná, a preto nie je sťažovateľovi zrejmé, ako bez zmeny okolností a dôkazov mohlo dôjsť k úplnej zmene právneho posúdenia.

15. O styku sťažovateľa s maloletou sa tak rozhoduje už pätnásť rokov, pričom súdy dospeli k záveru, že už v roku 2010 (t. j. pred viac ako trinástimi rokmi) nebola daná právomoc slovenských súdov.

16. Krajský súd názory o zastavení konania odôvodňoval aj tým, že vyjadrenia sťažovateľa zo 17. septembra 2010 a 31. mája 2013 klasifikoval ako zmeny návrhu (t. j. ako nové návrhy), pričom

neuvádza, či bola taká zmena pripustená. Z rozhodnutia nie je vôbec zrejmé, čo tým krajský súd sledoval a celé odôvodnenie je tak zmätočné a nepreskúmateľné, čo sťažovateľ namietal v dovolaní. Dovolací súd sa týmito dôležitými námietkami vôbec nezaoberal a iba alibisticky uviedol, že to nie je dôležité, keďže vo veci rozhodol belgický súd.

17. Sťažovateľ poukázal na deštruktívne účinky na jeho vzťah s maloletou dcérou, keďže styk s ňou nie je upravený právoplatným súdnym rozhodnutím slovenského súdu. Matka maloletej tak nemusí rešpektovať a v súčasnosti ani nerešpektuje belgické súdne rozhodnutie. Je nepochopiteľné, keď konanie o styk s dieťaťom prebieha od jeho prvého roku až do takmer plnoletosti, keď už fakticky nebude mať význam ani prípadné právoplatné rozhodnutie súdu o styku.

18. Všeobecné súdy však vyše dvanásť/pätnásť rokov určovali iba svoju právomoc aj to podľa názoru sťažovateľa nesprávne a nevyvíjali takmer žiadnu snahu o meritórne rozhodnutie veci, čo dvakrát konštatoval aj ústavný súd v nálezoach.

19. S ohľadom na skutočnosť, že od podania dovolania 14. septembra 2021 do doručenia uznesenia najvyššieho súdu prešli viac ako dva roky, pričom dovolací súd rozhodoval o dovolaní tretíkrát, porušil sťažovateľovo právo na prejednanie veci v primeranej lehote.

20. Sťažovateľ z dôvodu dlhého rozhodovania o styku s maloletou dcérou nemohol plnohodnotne realizovať svoj styk s dcérou a nemohol s ňou plnohodnotne budovať svoj vzťah, čím došlo k neoprávnenému zásahu do jeho súkromného a rodinného života. Maloletá dcéra nemala možnosť so sťažovateľom výrazne prehĺbiť rodinné puto.

21. (Ne)konaním slovenských súdov a neschopnosťou počas viac ako dvanástich rokov vydať rozhodnutie, ktoré by netrpelo zjavnými vadami a nebolo ho z toho dôvodu potrebné zrušiť, bola signifikantným spôsobom zvýhodnená (bývalá) manželka sťažovateľa.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

22. Predmetom ústavnej sťažnosti je predovšetkým námietka porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením krajského súdu z 31. mája 2021, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu a konanie o úprave styku sťažovateľa s maloletou zastavil, ako aj uznesením najvyššieho súdu z 26. októbra 2023, ktorým dovolanie sťažovateľa zamietol. Obe rozhodnutia považuje sťažovateľ za arbitrárne, nedostatočne odôvodnené, keďže súdy sa nevysporiadali so všetkými podstatnými argumentmi sťažovateľa. Podľa názoru sťažovateľa sa ani po 15 rokoch nedomohol právoplatného meritórneho rozhodnutia o úprave styku so svojou dcérou napriek viacerým rozhodnutiam súdov všetkých súdnych inštancií vrátane ústavného súdu, ktoré počas konania konštatovali existenciu svojej právomoci, avšak napokon konanie zastavili pre absenciu právomoci vo veci konať a rozhodnúť, poukazujúc na rozsudok belgického súdu vo veci úpravy styku sťažovateľa s maloletou. V tomto smere krajský súd, ako aj najvyšší súd vec nesprávne právne posúdili, čím zároveň zasiahli do práva sťažovateľa na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života a porušili aj právo na rovnosť medzi manželmi. Sťažovateľ súčasne namietla porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom

najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo/120/2022 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11CoP/20/2020.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru uznesením krajského súdu z 31. mája 2021:

23. Pokiaľ ide o namietané porušenie označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Dovolacie námietky, ktoré sa argumentačne významne prekrývajú s ústavnou sťažnosťou, už teda boli predmetom preskúmania najvyšším súdom predovšetkým z hľadiska posudzovaného dovolacieho dôvodu zmätočnosti.

24. Ak teda právny poriadok umožňoval sťažovateľovi domôcť sa ochrany základných práv proti ich porušeniu rozsudkom krajského súdu v dovolacom konaní, potom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy niet právomoci ústavného súdu na poskytnutie takejto ochrany. Sťažovateľ napokon ani netvrdí, že niektorú z jeho námietok nemohol uplatniť v dovolacom konaní.

25. Vzhľadom na to, že je úlohou nielen ústavného súdu, ale aj všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam, ústavný súd s ohľadom na princíp subsidiarity odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 26. októbra 2023:

26. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

27. Z uvedených hľadísk ústavný súd pristúpil k posúdeniu uznesenia najvyššieho súdu o zamietnutí dovolania sťažovateľa.

28. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že dôvody ústavnej sťažnosti poukazujú na úzku spätosť porušenia procesných práv (práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie, právo na rovnosť manželov) s porušením práv hmotnej povahy (právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním

do súkromného a rodinného života). Z uvedeného dôvodu ústavný súd posudzoval ústavnú sťažnosť bez toho, aby diferencoval súlad napadnutých rozhodnutí s právami procesnej povahy (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 5 a 6 ods. 1 dohovoru) a právami hmotného charakteru (čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 8 dohovoru).

29. Vec sťažovateľa nie je ústavnému súdu neznáma, keďže už dvakrát vyslovil porušenie práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v predchádzajúcich konaniach v tejto veci. Momentálne prejednávaná vec sťažovateľa sa však týka otázky meritórneho záveru všeobecných súdov o zastavení konania pre prekážku nedostatku právomoci všeobecných súdov Slovenskej republiky vo veci konať a rozhodnúť, s čím sťažovateľ nesúhlasí, poukazujúc na predchádzajúce rozhodnutia vo svojej veci (vrátane nálezov ústavného súdu).

30. Túto podstatnú skutočnosť je potrebné akcentovať pri hľadaní odpovede na otázku, či sa sťažnosť sťažovateľa javí v časti namietaného porušenia ním označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu pri predbežnom prerokovaní ako opodstatnená a je potenciálne možné po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie označených práv sťažovateľa.

31. V aktuálnom dovolaní sťažovateľ opätovne namietal výlučne vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku, ktorú však najvyšší súd po meritórnom posúdení uznesenia krajského súdu z 31. mája 2021 nevzhliadol, vychádzajúc zo všeobecnej charakteristiky tohto dovolacieho dôvodu a presvedčivosti a zrozumiteľnosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré vychádzalo z existencie rozsudku belgického súdu o úprave styku sťažovateľa s maloletou po rozvode rodičov (ktorým sa zmenilo predchádzajúce rozhodnutie o úprave styku prijaté v konaní o rozvod manželstva a úprave práv pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode) ako dôvodu na zastavenie konania o návrhoch sťažovateľa zo 17. septembra 2010 a z 31. mája 2013 pre absenciu právomoci slovenských súdov, poukazujúc na príslušné ustanovenia nariadenia Brusel II, ktoré je primárne právnym predpisom určujúcim prostredníctvom kolíznych noriem právomoc súdov členských štátov. Súčasne krajský súd zastavil aj konanie o návrhu sťažovateľa z 31. decembra 2008 v konaní o rozvod, pretože predmet konania odpadol. Najvyšší súd následne (body 17 až 20 odôvodnenia) vyhodnotil podstatné dovolacie námietky sťažovateľa (ne/spochybňovanie právomoci belgického súdu, ne/inciovanie návratového konania sťažovateľom, nesprávne posúdenie jednotlivých návrhov sťažovateľa o úprave styku).

32. Vo vzťahu k poukázaniu sťažovateľa na predchádzajúce rozhodnutia najvyššieho súdu a ústavného súdu, ktorými mala byť otázka právomoci slovenských súdov v jeho veci vyriešená, ústavný súd konštatuje, že v prvom dovolacom konaní najvyšší súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie pre neexistenciu prekážky veci rozsúdenej v konaní o rozvod manželstva (ako dôvodu zastavenia konania) vo vzťahu k návrhu sťažovateľa zo 17. septembra 2010, ktorým žiadal zmenu úpravy styku s maloletou. Z uvedeného právneho posúdenia vychádzal následne ústavný súd v náleze sp. zn. I. ÚS 532/2014 zo 17. decembra 2014, v ktorom otázku právomoci slovenských súdov neriešil, predmetom jeho posúdenia bola výlučne existencia zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, nie zákonnosť či ústavnosť prijatých rozhodnutí všeobecných súdov, a preto ani nevyhodnocoval dôsledky oznámenia matky maloletej o existencii rozsudku belgického súdu o úprave styku sťažovateľa s maloletou vyhláseného 1. marca 2012 a doručeného okresnému súdu 15. júna 2012 v rámci

vyjadrenia matky k dovolaniu sťažovateľa (v bode 16 odôvodnenia najvyšší súd nesprávne konštatoval, že ústavný súd o rozsudku súdu v Bruseli nevedel, pozn.).

33. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo 291/2019 z 30. januára 2020 (na ktoré sťažovateľ poukazuje) bolo zrušené napadnuté rozhodnutie krajského súdu (uznesenie z 30. mája 2019) pre jeho nepreskúmateľnosť, arbitrárnosť a rozporuplnosť vo vzťahu k právnomu záveru, že sťažovateľ nenamietal absenciu právomoci belgického súdu, čo nevyplývalo z dokazovania. Súčasne tu najvyšší súd poukázal na nesprávnosť odvolávania sa na čl. 8 nariadenia Brusel II. Krajský súd po vrátení veci v uznesení z 31. mája 2021 vyčítané nedostatky odstránil.

34. Ústavný súd tiež dodáva, že aj v náleze sp. zn. I. ÚS 318/2021 opätovne posudzoval iba existenciu zbytočných prietahov v právnej veci (pozitívne) sťažovateľa, pričom v rámci odôvodnenia bez ďalšieho len konštatoval potrebu aplikácie príslušnej európskej legislatívy precizujúcej právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností po zmene pobytu maloletej.

35. Ústavný súd si uvedomuje, že by bolo spravodlivejšie vo vzťahu k procesným právam sťažovateľa, ak by definitívnu odpoveď na základnú otázku neprávomoci slovenských súdov ako procesnú podmienku konania dostal skôr ako po 14 rokoch. Napriek uvedenému konštatovaniu v aktuálnej situácii sťažovateľa a vzhľadom na v predchádzajúcich bodoch pertraktované závery ústavného súdu nemožno dospieť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu o zamietnutí dovolania, ktorý pri odôvodňovaní svojho právneho záveru o nedôvodnosti dovolania sťažovateľa odôvodneného vadou podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku vychádzal z chronológie rozhodnutí v danej právnej veci, ale predovšetkým z posúdenia aktuálneho štádia konania, najmä z existencie právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu iného členského štátu ako nespochybniteľného faktu, ktorý sťažovateľ napokon ani nerozporuje. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že matka maloletej mu neumožňuje styk s maloletou v zmysle súdneho rozhodnutia, môže sa ochrany svojich práv dovolávať v konaní o výkon rozhodnutia.

36. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľom označených základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 5 a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, v ktorom najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom dospel k záveru o zamietnutí dovolania sťažovateľa, ústavnú sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.3. K namietanému porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11CoP/20/2020 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo/130/2022:

37. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným prietahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd)

porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

38. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už v sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritorne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06). Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

39. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03).

40. Ústavný súd konštatuje, že predmetom predbežného prerokovania sťažnosti je v tejto časti preskúmanie opodstatnenosti tvrdenia sťažovateľa, podľa ktorého postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11CoP/20/2020 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo/130/2022 malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

41. Z obsahu ústavnej sťažnosti a z jej príloh považuje ústavný súd za preukázané, že konanie sa v uvedenej veci právoplatne skončilo uznesením krajského súdu sp. zn. 11CoP/20/2020 z 31. mája 2021, dovolacie konanie vedené pod sp. zn. 5Cdo/120/2022 skončilo uznesením najvyššieho súdu z 26. októbra 2023 právoplatným 4. decembra 2023. Ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 5. februára 2024.

42. S ohľadom na uvedené a v súlade s jeho doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup krajského súdu a najvyššieho súdu kvalifikovať ako porušenie práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

43. S prihliadnutím na odmietnutie ústavnej sťažnosti rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v nej uplatnených stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2024

Libor Duľa
predseda senátu